

УДК 378.018.43

DOI: 10.36550/2415-7988-2025-1-219-288-292

ЯЗЛОВЕЦЬКА Оксана –

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри фізичного виховання і рекреаційно-оздоровчої роботи Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2653-1662>

e-mail: ksenija-77777@ukr.net

БАБЕНКО Андрій –

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики фізичного виховання Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5755-5988>

e-mail: babenko_andrew@ukr.net

СУЧАСНІ ВИКЛИКИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

У статті проаналізовано сучасний стан системи фізичного виховання в закладах вищої освіти (ЗВО) України, висвітлено її значення для формування фізичного й психоемоційного здоров'я, а також розвитку професійних компетентностей здобувачів вищої освіти. Визначено основні проблеми, що перешкоджають ефективному функціонуванню цієї системи, зокрема: невідповідність традиційних підходів актуальним викликам, низький рівень рухової активності студентської молоді, скорочення навчальних годин на дисципліну «Фізичне виховання», обмеженість матеріально-технічного забезпечення та негативні наслідки воєнного стану, який звужив доступ до інфраструктури й посилив психоемоційне навантаження на здобувачів освіти.

Акцентовано на необхідності комплексного оновлення системи фізичного виховання відповідно до вимог Закону України «Про вищу освіту», Концепції розвитку щоденного спорту та Стратегії розвитку фізичної культури і спорту до 2028 року. Ці документи визначають стратегічні орієнтири трансформації сфери – інклюзивність, оздоровчу спрямованість, цифровізацію та забезпечення якості.

Проаналізовано інноваційні підходи, які вже впроваджуються у заклади вищої освіти, зокрема застосування цифрових платформ, фітнес-трекерів для моніторингу фізичної активності, відеотренувань та мобільних застосунків. Визначено потенціал і проблематику розвитку професійно-прикладної фізичної підготовки, яка формує спеціалізовані рухові якості, необхідні у професійній діяльності, але потребує індивідуалізації та методичного вдосконалення.

Запропоновано комплексний підхід до модернізації системи фізичного виховання у ЗВО України, спрямований на підвищення її ефективності, відповідно сучасним викликам. Передбачено оновлення інфраструктури, упровадження мотиваційних механізмів, підвищення кваліфікації викладачів, розвиток інклюзивності та цифрової трансформації фізичного виховання. Особлива увага приділена потребі оновлення нормативної бази з урахуванням інклюзивного підходу, професійно-прикладної фізичної підготовки та цифрових інструментів.

Ключові слова: фізичне виховання, заклад вищої освіти, рухова активність, здоров'я, професійно-прикладна підготовка, цифровізація, інклюзивність.

IAZLOVETSKA Oksana –

Candidate of Pedagogical Sciences, associate Professor, associate Professor of the Department of physical education and recreational and health work

Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2653-1662>

e-mail: ksenija-77777@ukr.net

BABENKO Andriy –

Candidate of Pedagogical Sciences, associate Professor, associate Professor of the Department of theory and methods of physical education Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5755-5988>

e-mail: babenko_andrew@ukr.net

CURRENT CHALLENGES IN THE MODERNIZATION OF PHYSICAL EDUCATION IN UKRAINIAN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

The article analyzes the current state of the physical education system in higher education institutions of Ukraine and highlights its role in shaping students' physical and psycho-emotional health, as well as in developing their professional competencies. The key challenges hindering the effective functioning of the system have been identified, including the inconsistency of traditional approaches with contemporary demands, low levels of physical activity among students, reduction in instructional hours for the «Physical Education» discipline, insufficient material and technical resources, and the negative consequences of martial law, which has limited access to infrastructure and increased psychological stress among students.

The article emphasizes the need for a comprehensive renewal of the physical education system in accordance with the requirements of the Law of Ukraine «On Higher Education», the Concept for the Development of Daily Sports, and the Strategy for the Development of Physical Culture and Sports until 2028. These policy documents define strategic directions for the transformation of the field – namely, inclusivity, a focus on health promotion, digitalization, and quality assurance.

Innovative approaches currently being implemented in higher education institutions have been analyzed, including the use of digital platforms, fitness trackers for monitoring physical activity, video workouts, and mobile applications. The potential and challenges of developing professionally oriented physical training have been identified. This type of training fosters specialized motor skills essential for professional activities but requires further individualization and methodological improvement.

A comprehensive approach to modernizing the physical education system in Ukrainian higher education institutions is proposed, aimed at increasing its effectiveness and meeting current challenges. The approach includes infrastructure upgrades, the introduction of motivational mechanisms, professional development of teaching staff, the advancement of inclusiveness, and the digital transformation of physical education. Special attention is given to the need to update the regulatory framework, taking into account inclusive approaches, professionally oriented physical training and digital tools.

Key words: physical education, higher education institution, physical activity, health, professionally applied physical training, digitalization, inclusiveness.

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Фізичне виховання у закладах вищої освіти (ЗВО) відіграє ключову роль у формуванні здоров'я, фізичних і психоемоційних якостей студентів, сприяючи їхній професійній готовності та соціальній активності. Актуальність проблеми зумовлена низкою факторів: зростанням хронічних захворювань через малорухливий спосіб життя, необхідністю фізичної підготовки для формування загальних і фахових компетентностей, а також потребою адаптації системи фізичного виховання до сучасних викликів – цифровізації, інклюзивності, воєнного стану [3, 6, 10].

Дослідження Інституту модернізації змісту освіти (2024) показують, що лише 11,7% студентів ЗВО виконують норму рухової активності ВООЗ (150 хвилин на тиждень), а 74% вказують на брак часу чи мотивації. Дані МОЗ України (2023) свідчать про зростання порушень опорно-рухового апарату (на 35%) і хронічної втоми (60% студентів), що підтверджує критичний стан здоров'я молоді [2].

Реформування вищої освіти в Україні, зокрема імплементація принципів Болонського процесу, Закону України «Про вищу освіту» та Стратегії розвитку фізичної культури і спорту до 2028 року, підкреслює необхідність модернізації фізичного виховання для підвищення рухової активності та формування здоров'язбережувальних компетентностей студентів [4, 5, 8].

Проблема полягає в невідповідності традиційних підходів до фізичного виховання сучасним вимогам, що включають інтеграцію інноваційних технологій, інклюзивність і професійно-прикладну підготовку. Низька мотивація студентів, скорочення навчальних годин і недостатня матеріально-технічна база ускладнюють ефективність системи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання фізичного виховання студентів активно досліджуються українськими та зарубіжними науковцями. Грибан Г., Ткаченко П., Пилипчук П. [2] наголошують на необхідності оздоровчих технологій для підвищення рухової активності. Пермяков О., Онішук Л. [7] вказують на недостатню відповідність системи фізичного виховання потребам молоді, пропонуючи інноваційні методи. Забіяко Ю. [3] аналізує особливості дистанційного навчання фізичній культурі в умовах воєнного стану, підкреслюючи роль цифрових платформ.

Науковці (Стадник В., Приходько В., Вілянський В., Орленко Н., Скидан І. та ін.) зазначають, що існуюча система фізичного виховання в Україні не вирішує проблем фізичного вдосконалення студентів і потребує корекції, особливо в умовах воєнного стану [2, 6, 7, 10]. Недостатня нормативна

база, обмежене фінансування та слабка мотивація адміністрації ЗВО до розвитку спорту ускладнюють прогрес.

Метою статті є аналіз сучасного стану системи фізичного виховання в ЗВО України, визначення ключових проблем і перспектив її модернізації з урахуванням інноваційних технологій, інклюзивності та професійно-прикладної підготовки.

Виклад основного матеріалу дослідження. Система фізичного виховання у закладах вищої освіти (ЗВО) України є багатокомпонентною, спрямованою на фізичний, духовний і професійний розвиток студентів. Вона охоплює фізичне виховання (включно з адаптивним), спорт, фізкультурно-оздоровчі технології, фізичну рекреацію та реабілітацію, враховуючи інклюзивні підходи для студентів з особливими потребами [1, 2]. Основними завданнями є формування здоров'язбережувальних компетентностей, оволодіння теоретичними знаннями, розвиток і вдосконалення фізичних якостей (сила, витривалість, гнучкість, координація) і мотивація до самостійних занять фізичною культурою протягом життя. Система функціонує в умовах економічних, соціальних і політичних викликів, що вимагають її постійної модернізації.

Правову основу фізичного виховання в ЗВО складають закони України «Про освіту», «Про вищу освіту» і «Про фізичну культуру і спорт» [4, 5, 6]. Ці документи визначають цілі освіти, зокрема зміцнення здоров'я та формування здорового способу життя, а також встановлюють правові засади розвитку фізичної культури.

Концепція розвитку щоденного спорту в закладах освіти (2021, наказ МОН і Міністерства молоді та спорту №1141/4088) змістила акцент на оздоровчу спрямованість і щоденну рухову активність, враховуючи сучасні виклики, такі як гіподинамія та низький рівень здоров'я молоді [4]. Стратегія розвитку фізичної культури і спорту до 2028 року (Постанова КМУ №1089, 2020) підкреслює необхідність модернізації фізичного виховання, інклюзивності та інтеграції цифрових технологій [8]. Воєнний стан в Україні змусив ЗВО адаптуватися до дистанційних і змішаних форматів, що регулюється загальними наказами МОН про організацію навчання в умовах війни. Це включає гнучке планування занять, використання онлайн-платформ і забезпечення безпечних умов для очних тренувань.

Управління фізичним вихованням здійснюється на трьох рівнях: загальнодержавному (МОН, Міністерство молоді та спорту), відомчому (Центр фізичного виховання та спорту учнів і студентів)

та локальному (адміністрація ЗВО, кафедри фізичного виховання). Центр координує методичне забезпечення, студентські змагання (Універсиади) і моніторинг стану фізичного виховання, сприяючи реалізації державної політики [9].

Фізичне виховання у ЗВО реалізується через різноманітні форми: навчальні заняття, консультативно-методичні заняття, індивідуальні тренування, спортивні секції, масові оздоровчі заходи. МОН рекомендує чотири моделі викладання, визначені у листі №1/9-454 (2015): секційну (спортивні гуртки у позанавчальний час), професійно-орієнтовану (підготовка до професійних вимог), традиційну (обов'язкова дисципліна з кредитами) та індивідуальну (тьюторський супровід) [5]. Більшість ЗВО комбінують ці моделі, забезпечуючи обов'язкові заняття на молодших курсах (1–2 години на тиждень) і пропонуючи секції чи факультативи для старших курсів.

Кафедри фізичного виховання є ключовими органами, що планують заняття, розробляють навчально-методичні матеріали та контролюють успішність. Спортивні клуби ЗВО координують позанавчальну активність, зокрема змагання, спартакіади та дні здоров'я, але їх ефективність обмежена комерціалізацією та низькою мотивацією студентів [1]. Спортивно-оздоровчі центри (стадіони, зали, басейни) забезпечують інфраструктуру для занять, але часто страждають від застарілої бази та недостатнього фінансування. Наприклад, лише окремі ЗВО (Національний університет фізичного виховання і спорту, Київ) мають сучасні комплекси, тоді як регіональні університети використовують технічно обмежений інвентар.

Позанавчальні форми включають ранкову гімнастику, фізкультпаузи, самостійні заняття та масові заходи (туристичні походи, турніри). Вони сприяють підвищенню рухової активності, але їх організація залежить від ініціативи студентських рад і викладачів.

Пандемія COVID-19 (2020–2021) і воєнний стан (з 2022 року) прискорили впровадження інноваційних технологій у фізичне виховання. Заклади вищої освіти активно використовують цифрові платформи (Zoom, Google Classroom, Moodle) для проведення онлайн-занять у реальному часі, що включають руханки, фітнес-тренування та теоретичні лекції. У низці закладів освіти впроваджено онлайн-заняття з оздоровчого фітнесу з використанням відеотрансляцій та фітнес-додатків. Створено дистанційні курси на платформах типу Google Classroom, які включають відеоуроки, комплекси вправ і завдання з правил видів спорту.

Асинхронні формати навчання, такі як відеозаписи вправ, презентації та щоденники тренувань, дозволяють студентам займатися у зручний час. У Центральнотериторіальному державному університеті імені В. Винниченка викладачі розміщують на Google Classroom робочі програми, методичні рекомендації та відеокomплекси для розвитку фізичних якостей, а також завдання з вивчення спортивних правил. Студенти

надсилають звіти (відео тренувань, записи пульсу), що зараховуються до оцінювання.

Фітнес-трекери та мобільні додатки стають інструментами моніторингу активності. У деяких ЗВО реалізуються пілотні програми з використанням фітнес-трекерів для моніторингу фізичної активності студентів. Наприклад, студенти, які досягають 10 000 кроків щодня або виконують 150 хвилин помірної активності на тиждень, отримують додаткові бали. В окремих закладах вищої освіти впроваджуються пілотні рішення з тестування цифрових профілів здоров'я, які охоплюють антропометричні показники, результати фізичних тестів (біг, стрибки тощо) та статистику з фітнес-трекерів. Такі підходи сприяють формуванню цифрової культури здоров'я та відповідають європейським стандартам оцінювання фізичного стану студентів [2, 3].

Інноваційні підходи у фізичному вихованні включають ігрові методики, зокрема спортивні квести, міні-турніри та міжгрупові змагання, які сприяють підвищенню мотивації студентів до участі у фізичній активності. У деяких закладах вищої освіти такі заходи охоплюють значну частку здобувачів, особливо серед першокурсників. Сучасні фітнес-напрями – пілатес, йога, функціональний тренінг – а також елементи кіберспорту поступово інтегруються в освітні програми, враховуючи актуальні інтереси молоді [2].

Поряд з інноваційними формами, важливим напрямом оновлення змісту фізичного виховання у ЗВО є розвиток професійно-прикладної фізичної підготовки (ППФП), що має забезпечити відповідність фізичного розвитку студентів вимогам майбутньої професійної діяльності. ППФП є ключовим компонентом фізичного виховання, спрямованим на формування фізичних і психофізичних якостей, необхідних для професійної ефективності. Вона інтегрується в навчальні програми як окремий модуль, доповнюючи загальну фізичну підготовку [7].

Основними завданнями ППФП є формування прикладних навичок, розвиток професійних фізичних якостей, зміцнення здоров'я, профілактика профзахворювань і виховання психофізичних якостей (стресостійкість, концентрація).

Зміст професійно-прикладної фізичної підготовки безпосередньо залежить від характеру та умов професійної діяльності майбутніх фахівців. Відповідно до специфіки професійної праці, можна виокремити кілька типових груп із диференційованим підходом до добору фізичних вправ.

Для осіб, чия професія пов'язана з переважно статичним положенням тіла та гіподинамією (зокрема фахівців ІТ-сфери, економістів, офісних працівників), доцільним є застосування вправ, спрямованих на активізацію кровообігу, профілактику застійних явищ та зорового перевантаження. Рекомендовано включати вправи для шийного відділу хребта, нижніх кінцівок, комплекси для зняття м'язового напруження очей, а також динамічні фізкультпаузи.

Представникам професій, пов'язаних із тривалим перебуванням у вертикальному поло-

женні (вчителі, фармацевти, працівники торгівлі), рекомендовано засоби ППФП, що забезпечують підтримку функціонального стану опорно-рухового апарату. До них належать вправи для зміцнення м'язів спини, профілактики венозного застою, дихальні гімнастики та засоби розвитку витривалості.

Для професій із підвищеними фізичними навантаженнями (військовослужбовці, рятувальники, будівельники) пріоритетними є силові, швидко-силові, координаційні та спеціальні вправи, що імітують професійні дії. У цьому контексті доцільно використовувати біг із перешкодами, комплекс силової підготовки, елементи єдиноборств, а також вправи на рівновагу.

У професіях із високими сенсомоторними та психофізіологічними вимогами (пілоти, авіадиспетчери, хірурги, далекобійники) ППФП включає вправи на розвиток координації, вестибулярної стійкості, швидкості реакції, уваги, а також техніки релаксації та дихальні вправи, спрямовані на подолання психоемоційного напруження.

Усі комплекси ППФП мають формувати не лише рухові навички, а й підтримувати загальний функціональний стан організму та підвищувати професійну стійкість до навантажень, пов'язаних зі специфікою обраної спеціальності.

Форми організації професійно-прикладної фізичної підготовки включають різноманітні педагогічно обґрунтовані види діяльності: обов'язкові навчальні заняття в межах модулів або освітніх компонентів, самостійні тренування студентів із веденням фізкультурного щоденника, фізкультурні паузи у процесі навчального дня та участь у масових фізкультурно-оздоровчих заходах.

Практика окремих закладів вищої освіти свідчить про ефективність диференційованого підходу до вибору форм ППФП відповідно до професійної спрямованості підготовки. Зокрема, для студентів спеціальностей природничого профілю доцільним є впровадження туристичних походів із розвитком навичок орієнтування на місцевості, а для майбутніх працівників правоохоронних органів – військово-спортивних ігор, спрямованих на формування командної взаємодії та витривалості.

Для вдосконалення системи фізичного виховання необхідний комплексний підхід:

- розробка оновленої типової програми з фізичного виховання, яка враховує інклюзивність, цифрові технології та ППФП. Зобов'язання ЗВО публікувати щорічні звіти про фізкультурно-спортивну роботу;

- оновлення спорткомплексів, закупівля інтерактивних тренажерів (датчики стрибків, швидкості) і мобільних майданчиків. Державні програми мають фінансувати інфраструктуру, особливо в регіональних ЗВО;

- розширення використання фітнес-трекерів, створення електронних курсів із теорії фізичного виховання, впровадження кіберспорту та онлайн-марафонів. Обмін досвідом через вебіари для викладачів;

- зарахування спортивних досягнень до стипендій і додатків до диплома, створення «спортивного рейтингу» для накопичення балів за активність. Пільги для спортсменів (гнучкий графік, академічна мобільність);

- обов'язкові курси з фітнес-технологій, спортивної психології, дистанційного навчання. Стажування в провідних ЗВО та участь у міжнародних проєктах;

- адаптація програм для студентів з особливими потребами, врахування кліматичних умов (наприклад, заняття на відкритому повітрі в південних регіонах із захистом від перегріву);

- залучення науковців до розробки методик фізкультурно-оздоровчої діяльності, адаптованих до галузевих ЗВО, і вивчення впливу воєнного стану на фізичну активність.

Висновки та перспективи подальших розвідок напрому. Проведене дослідження засвідчило, що система фізичного виховання у закладах вищої освіти України має потенціал для забезпечення комплексного розвитку студентів – фізичного, психоемоційного та професійного. Вона включає навчальні заняття, рекреаційні форми, спортивні секції, оздоровчі технології та професійно-прикладну підготовку з урахуванням інклюзивності.

Водночас виявлено низку системних проблем: низький рівень рухової активності здобувачів освіти, зменшення навчального навантаження, застаріла матеріально-технічна база та наслідки воєнного стану, які обмежили доступ до інфраструктури та знизили мотивацію студентів. Разом з тим, ці виклики стимулювали впровадження цифрових технологій, що дозволяють адаптувати освітній процес до умов нестабільності.

Професійно-прикладна фізична підготовка є важливою складовою системи, однак її реалізація у багатьох ЗВО залишається формальною через нестачу індивідуалізованих програм і недостатню підготовку викладачів. Автономія університетів відкриває можливості для інновацій, але за відсутності чітких державних орієнтирів виникає нерівномірність у якості фізичного виховання, особливо в регіонах. Подальший розвиток системи потребує комплексного підходу, що охоплює оновлення інфраструктури, цифрову трансформацію, підвищення кваліфікації кадрів і створення ефективних мотиваційних механізмів.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з аналізом міжнародного досвіду організації фізичного виховання у закладах вищої освіти для адаптації ефективних практик в українській освітній контекст.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Бондар І., Ковальчук Н., Шапар К. Фізичне виховання студентів закладів вищої освіти в умовах спортивного клубу: навч. посібник. Київ: КНУКиМ, 2020. С. 4-12.
2. Грибан Г.П., Ткаченко П.П., Скорий О.С., Пилипчук П.Б. Фізкультурно-оздоровчі технології у фізичному вихованні: метод. рекомендації. Житомир: Вид-во «Рута», 2023. 30 с.

3. Забіяко Ю.О. Дистанційне навчання фізичній культурі в умовах воєнного стану. *Науковий часопис НПУ імені М. Драгоманова*. Серія 15. Вип. 2(160). 2023. С. 116-121.

4. Концепція розвитку щоденного спорту в закладах освіти: наказ МОН і Міністерства освіти і науки України №1141/4088 від 27.10.2021 р. URL: <https://drive.google.com/file/d/1s9tutVpT-5Eklav9Jac4n6Urw9TYBWPI/view> (Дата звернення: 21.05.2025 р.)

5. Лист МОН України № 1/9-454 від 25.09.2015 р. "Щодо організації фізичного виховання у вищих навчальних закладах" (рекомендації). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-454729-15/print#:~:text=Інформуємо%2C%20що%20%20метою%20забезпечення,та%20спорту%20в%20навчальному%20закладі> (Дата звернення: 21.05.2025 р.)

6. Орленко Н.А., Скидан І. В., Гейченко С. П. Фізичне виховання студентів ЗВО під час військових дій в Україні. *Фізичне виховання в контексті сучасної освіти*: тези доп. XVII міжнародної науково-методичної конференції. Київ. 2022. С. 68-70.

7. Пермяков О., Оніщук Л., Йопа Т., Остапов А. Сучасна система фізичного виховання в умовах ЗВО. *Професіоналізм педагога: теоретичні і методичні аспекти*. Вип. 13. 2020. С. 102-112.

8. Про затвердження Стратегії розвитку фізичної культури і спорту на період до 2028 року. Постанова Кабінету Міністрів України від 04 листопада 2020 р. №1089. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1089-2020-%D0%BF#Text> (Дата звернення: 20.05.2025 р.)

9. Савченко В., Приходько В., Вілянський В. Вдосконалення управління станом фізичного виховання і спорту в умовах автономії закладів вищої освіти. *Спортивний вісник Придніпров'я*. 2023. С. 127-139.

10. Стадник В. Педагогічні основи психологічного забезпечення процесу фізичного виховання здобувачів вищої освіти в умовах воєнного стану. *Інноватика у вихованні*. 2022. Вип. 16. С. 132-140.

REFERENCES

1. Bondar, I., Kovalchuk, N., Shapar, K. (2020). Fizychnе vykhovannia studentiv zakladiv vyshchoi osvity v umovakh sportyvnoho klubu [Physical education of students in higher education institutions within the framework of a sports club]: navch. posibnyk. Kyiv: KNUKiM. S. 4–12. [in Ukrainian]

2. Hryban, H.P., Tkachenko, P.P., Skoryi, O.S., Pylypchuk, P.B. (2023). Fizykulturno-ozdorovchi tekhnologii u fizychnomu vykhovanni [Physical education and health technologies in physical education]: metod. rekomendatsii. Zhytomyr: Vyd-vo "Ruta". 30 s. [in Ukrainian]

3. Zabiako, Yu.O. (2023). Dystantsiine navchannia fizychnii kulturi v umovakh voiennoho stanu [Distance learning in physical education under martial law]. *Naukovyi chasopys NPU imeni M.P. Drahomanova*. Series 15. Vyp 2(160). S. 116–121. [in Ukrainian]

4. Kontseptsiiia rozvytku shchodennioho sportu v zakladyakh osvity [Concept of daily sports development in educational institutions]. Nakaz MON i Minmolodshportu № 1141/4088 від 27.10.2021. URL: <https://drive.google.com/file/d/1s9tutVpT-5Eklav9Jac4n6Urw9TYBWPI/view> (Data zvernennia: 21.05.2025). [in Ukrainian]

5. Lyst MON Ukrainy №. 1/9-454 від 25.09.2015 р. "Shchodo orhanizatsii fizychnoho vykhovannia u vyshchyykh navchalnykh zakladykh" [Letter of the Ministry of Education and Science of Ukraine No. 1/9-454 dated 25.09.2015 "On the organization of physical education in higher education institutions"] (recommendations). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-454729-15/print> (Data zvernennia: 21.05.2025). [in Ukrainian]

6. Orlenko, N.A., Skydan, I.V., Heichenko, S.P. (2022). Fizychnе vykhovannia studentiv ZVO pid chas viiskovykh dii v Ukraini [Physical education of higher education students during military operations in Ukraine]. *Fizychnе vykhovannia v konteksti suchasnoi osvity: tezy dop. XVII mizhnarodnoi naukovo-metodychnoi konferentsii*. Kyiv. S. 68–70. [in Ukrainian]

7. Permiakov, O., Onishchuk, L., Yopa, T., Ostapov, A. (2020). Suchasna systema fizychnoho vykhovannia v umovakh ZVO [Modern system of physical education in higher education institutions]. *Profesiinalizm pedahoha: teoretychni i metodychni aspekty*. Vyp13. S. 102–112. [in Ukrainian]

8. Pro zatverdzhennia Stratehii rozvytku fizychnoi kultury i sportu na period do 2028 roku [Pro zatverdzhennia Stratehii rozvytku fizychnoi kultury i sportu na period do 2028 roku]. *Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy* від 04.11.2020 № 1089. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1089-2020-p#Text> (Data zvernennia: 20.05.2025). [in Ukrainian]

9. Savchenko, V., Prykhodko, V., Vilianskyi, V. (2023). Vdoskonalennia upravlinnia stanom fizychnoho vykhovannia i sportu v umovakh avtonomii zakladiv vyshchoi osvity [Improving the management of physical education and sports under the autonomy of higher education institutions]. *Sportyvnyi visnyk Prydniprovia*. S. 127–139. [in Ukrainian]

10. Stadnyk, V. (2022). Pedahohichni osnovy psykhologichnoho zabezpechennia protsesu fizychnoho vykhovannia zdobuvachiv vyshchoi osvity v umovakh voiennoho stanu [Pedagogical foundations of psychological support for the physical education process of higher education students under martial law]. *Innovatyka u vykhovanni*. Vyp 16. S. 132–140. [in Ukrainian]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

БАБЕНКО Андрій – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики фізичного виховання Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: інтеграція у навчальному процесі вищої школи, методи та засоби спортивного тренування, рекреація різних груп населення.

ІАЗЛОВЕЦЬКА Оксана – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри фізичного виховання і рекреаційно-оздоровчої роботи Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: здоров'язберігаюча педагогіка, оздоровчий фітнес.

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

BABENKO Andriy – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the department of theory and methods of physical education of Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University.

Scientific interests: general theory of training athletes, methods and means of sports training, recreation of different population groups.

IAZLOVETSKA Oksana – Candidate of Pedagogical Sciences, associate Professor, associate Professor of the Department of physical education and recreational and health work of the Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University.

Scientific interests: health-preserving pedagogy, health fitness.

Стаття надійшла до редакції 14.05.2025 р.

Стаття прийнята до друку 25.05.2025 р.